

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exemplorum Libri Tres

Liber Primus Siue Vis Et Virtus Exemplorum, Hoc est, Solatia Et Documenta
- Hæc Moribus, Illa Temporibus Nostris Adhibita

Stengel, Georg

Ingolstadii, Anno M.DC.L.

Caput XV. An sit conueniens, de martyrio exhortari, atq[ue] eiuscemodi
exempla proponere?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48162](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48162)

56 Cap. XV. An, hoc tempore, homines deceat ad Martyria animare.
mere. Immò necesse est, quoties vel vita, vel fides, charitasque
Dei est relinquenda. Fides siquidem & charitas est animæ vita,
vitæ corporis longè anteponeunda. Contemni ergò hæc debet,
cùm altera periclitatur: & contemni etiam prompto animo po-
test, si videamus eam à pueris puellisque Deum amantibus, tam
Spartanâ, immò Christianâ generositate contemni.

CAPVT XV.

An sit conueniens, de martyrio exhortari, atque eiusmodi
exempla proponere.

I.

Idebor fortasse nimis alta exempla, hoc loco propone-
re. Et dicet non nemo: Alios hæc lacertos requirunt:
nobis, quæ tulimus, sufficiunt; *sat Patria Priamog, da-
tum*: hæc supra captum vulgi sunt, à quo nimis alta non tangun-
tur, in humili loco stant. His inprimis respondeo; id, quod mi-
hi obijciunt, obijcere eos Ecclesiæ ipsi, festa ac solemnitates Mar-
tyrum instituenti: *Solemnitates enim Martyrum*, ait S. Augustinus,
*exhortationes Martyriorum sunt, ut imitari non pigeat, quod celebra-
re delectat.* Itaque Ecclesiæ institutum me defendit. Defendit
secundò exemplum S. Augustini, qui loco citato, ad plebeiam
concionem dixit: *Quotiescumque, fratres charissimi, sanctorum
Martyrum solennia celebramus, ita ipsis intercedentibus expectamus à
Domino consequi temporalia beneficia, ut ipsos Martyres imitando, ac-
cipere mereamur aterna.* Ab eis enim sanctorum Martyrum in veri-
tate festina gaudia celebrantur, qui ipsorum Martyrum exempla se-
quuntur. Similia habet Chrysostomus: *Nemo est, qui nesciat
Martyrum gloriam ad hoc diuino consilio à Dei populis frequentari, ut
& illis debitus honor dicetur, & nobis virtutis exempla fauente Chri-
sto monstrantur: ut dum hac ita celebrari perspicimus, cognoscamus
quanta eos gloria maneat in cælis, quorum Natalitia taliter celebra-
tur in terris: quò possimus etiam ipsi talibus pronocari exemplis, virtu-
te pari, deuotione consimili ac fide.* Hæc populo Augustinus, &
Chrysostomus: cur ego non audeam ijs, qui supra populum?

S. Augustin.
serm. 47. de
Sanctis.

S. Chryso-
stomus.
serm. 1. de
Martyribus.

II.

Videntur nimis alta? Sed profectò non sunt nimis alta ijs,
Matth; 11, 12, quibuscumque cælum non est nimis altum, quod *vim patitur, &
violenti rapiunt illud.* Sicut igitur in bello alijs portæ ciuitatum
sponte

sponte panduntur, vt sine sanguine ingredi possint; alijs vi sunt percumbendæ, vt per vuluera sibi viam aperiant; ita quidam in calum intrant, per gemitus & siccam mortem, quibus satis est pœnitentiæ lachrymas fundere: alij verò, pro tempore & necessitate, debent etiam ipsum sanguinem fundere, quando scilicet sæuiunt tyranni, aut Ecclesiæ persecutores. Sæpe enim alterutrum necesse est, vel hæreticis, vel Christo nuntium remittere. Quid igitur capti? quid abducti facient, si eis vel Ecclesia fidesq; neganda, vel mors toleranda? an tum primùm cogitabunt de galea, quando jam stabunt in arena? An non vitam breuem dabunt, vt non perdant æternam? Quàm multi, hoc anno, Religionis causa sunt occisi? an post hæc nemo ampliùs eodem titulo interficietur? Quod factum vidimus, fieri posse cogitemus; & jacula, vt minùs feriant, à longè prouideamus.

Nemo existimet, nimis arduum esse, martyria pro Christo suadere; cum nemo miretur, plurimos quotidie martyria pro Diabolo subire. Quis enim vel militum, vel ducum erubescit, duellum detrectare, prouocatus? ob leue verbum indicitur pugna capitalis. Ornatur equus phaleris, instruitur ephippium, sclopiis, impletur campus turbis: congregiuntur duo cincinnati nobiles, & mutuis ictibus conficiuntur, vt in puncto ad inferna descendant, Curtij ritu, cum equo se in barathrum præcipitantis. Ad tale duellum profanissimi quique quotidie sese mutuò adhortantur; hic honos est, hæc gloria militaris. Et nimium sit, si nunc homines adhortemur, non ad duella, sed ad martyria pro Christo subeunda, cum fors feret? Non dubitant offerre animam Cerbero, & dubitant offerre Christo?

Refert Procopius, Wandalis Africam obtinentibus, Martyres excisis linguis fuisse disertissimè locutos. Mihi hodie, tum alij omnes, tum verò maximè Iaponum Martyres suprà laudati, etiam post funera sua facundi, inter has bellorum procellas, nos Germanos, è cælo affari videntur: *Quid timidi estis, modica fidei? Ne terreamini ab his, qui occidunt corpus, & posthac non habent ampliùs quid faciant: timete eum, qui, postquam occiderit, habet potestatem mittere in gehennam.* Mors illata, erit janua ad securitatem; vitata non auferet, sed differet, & fortè ne differet quidem calamitatem.

III.

Iob. 21. 13.

IV.

Procopius
lib. 1 de bello
Wandalor.

Matth. 8. 26.
Luc. 22. 5.

H

mitatem.

mitatem. Multi mortem, dum fugerunt, incurrerunt. Neq; immeritò Deus eos secum in cælo viuere non sinet, qui in terris ita viuunt libenter, vt, quando morte breuissima possent æternam beatitudinem lucrari, tantam non modò negligant, sed etiam fugiant lucrandi occasionem.

V. Quantò in gehenna atrociores pœnæ, immò vel in Purgatorio, erunt, quàm in quocumque martyrio? Et tamen martyrio non modò Purgantes, sed etiam æternùm cruciantes flammæ extinguerè possent. Aliquando tandem, & quidem certò erit moriendum. Cur cum tantà laude & coronâ non faciunt paulò citiùs gladio hostis, quod paulò seriùs, fortè cum dispendio, certè non tanto compendio, erit debito naturali faciendum? Denique si excusationem habent, vnde eam emendicant? An ætas impedit? en me duodennem Iacobum in prunis spatia facientem! Liber non fugi: & quamuis vincula ignis absoluerit, tamen me amor diuinus ligauit. Immò fugi, sed patiens ad matrem patientem, vt nemo in excusationem adducat, se conspectum suorum, ferre non posse; à cognatis, amicis, aut parentibus impediri; eorum miseratione tangi: me matris oculi animârunt; paruulus in gremio & amplexu parentis existimaui me ligatum teneri, vt ibi spiritum Deo redderem, vbi accepi.

VI. Fortasse aliquis sexum obtendit, & iuuentutem in ipso flore delicias quærentem? Is me Magdalenam intueatur, viginti annorum puellam. Prunæ mihi in delicias fuère: vsta & fumosa, formosior euasi, quàm si me stibio & cerussa expinxissem: per incendia sponsum quæsiui: flammæ mihi fuère tædæ nuptiales: prunis coronata radiaui. Sed neque senior ætas, neque coniugij vinculum excusat. En par coniugum, en matrimonij exemplum. Nam liberos nostros Deo educauimus, qui, tamquam noui Phœnices, in suo se rogo æternitati consecrauerunt.

VII. Et super hæc omnia, si adhuc nimis ardua vobis poni exempla arbitramini, milites vestros considerate. Quantum putatis ab illis duces eorum amari? quos sæpe conuicijs proscindunt, quos diris deuouent, quos, si auderent, hostium loco, sæpe ipsi trucidarent. Et tamen ob exiguum, & non rarò nullum stipendium, horum ipsorum iussu, subeunt sub scalas, inuadunt vrbes,

conscen-

conscendaat mœnia, per tela, per ignes, per picem, & mille mortis instrumenta penetrantes; quid dico penetrantes? pereuntes: atque ita pereuntes, ut pro dolor, sæpissimè nihil sperent, sed multùm metuant semel pereuntes. Numquid cæli suffragia pluris facitis, quàm Cennæ calculum? Numquid vos Christum deum vestrum ardentiore affectu diligitis? Cur ergo nihil simile in causa Christi audetis? *Quis non libentissimè tantum pro vero habeat erogare, quantum alij pro falso?* Quin ergo ultro vos in medios hostium globos ingeritis? quin Tyrannos optatis, qui, ubi vos expediuerint, ad certa, & semper duratura præmia promovebunt?

Sed non est necesse, vos ultro ingerere, neque tortores aut Tyrannos querere: pedibus ingrediantur, qui natate non didicerunt. Itaque non est necessum hostes indagare: satis est, ultro venientes sustinere: satis, securim ceruice non excutere; satis, animum in certamen parare; Deus etiam si martirium negabit, tamen desiderium martyrij coronabit. Denique, *nemo est, qui nesciat*, ait S. Chrysostomus, *Martyrum glorias ad hoc diuino consilio à Dei populis frequentari, ut & illis debitus honor dicetur, & nobis virtutis exempla, fauente Christo, monstrantur; ut dum hæc ita celebrari perspicimus, cognoscamus, quanta eos gloria maneat in cælis, quorum natalitia taliter celebrantur in terris: quò possimus etiam ipsi talibus prouocari exemplis, virtute pari, deuotione consimili ac fide: ut, Christo præstante, dimicare, & vincere hostem possimus: ut parca victoria, cum iisdem sanctis in regnis cælestibus triumphemus. Quis est enim, qui eorum volens merito copulari; nisi prius constantiam eorum teneat, sectetur fidem, imitetur virtutem passionis; eorum gloriam paribus vita lineamentis aut inueniat, aut exquirat? Qui etsi martyrio par esse non possit; tamen muneris tanti dignitate se quisque bonis actibus dignum præbeat.* Hæc ille; quibus docet, quia cum martyribus coronam petimus, martyrum virtutes nos sectari oportere; immo & martirium aut inuenire, aut exquirere: quòd si cui martirium negetur, tamen muneris tanti dignitate, vnumquemque bonis actibus se dignum facere debere. Quanti ergò etiam boni præstantesque actus à nobis exiguntur, cum tales exigantur, qui nos dignos reddant martyrij dignitate?

Tertull. lib.
ad Martyr,

VIII.

S. Chrysost.
serm. 1. de
Martyrib.

IX.

Aristot. sect.
20 probl.
initio.Idem sect. 14.
probl. vit.

Ad extremum, si villo tempore viribus, & ardenti charitate in Deum opus est, opus est tempore belli, cuius turbine facile potest extinguere virtus tepide accensa. Est quoddam antiquum adagium, *Mentam belli tempore neque serito, neque edito*: quod Aristoteles referens, causam vestigat, vnde dictum hoc in ora vulgi peruenerit; arbitraturque esse causam, quod menta corpori frigus adducat, frigus autem aduersari audaciz atque fortitudini; sicut alibi ostendit, vbi docet, eos qui natura sunt frigida, formidolosiores esse, contra qui calida, audaces. Hoc proverbium merito nunc potest in eum quoque sensum deflecti, vt admoneat, inter tot Catholicorum pericula, abstinendum esse ab illis frigidis, & timidis, seu sermonibus, seu cogitationibus, quibus non pauci perpetuo hostis ferociam, potentiam, victoriaeque, & nostras clades, calamitates, desperationes, tamquam molestissimam cramben, recoquunt. Quid hi aliud, quam mentam tempore belli serunt, eduntque, vt timidi ipsi ceteros quoque timore impleant; & ad fugae meditationem, aliaque inuicilia multa, si non etiam perniciosam, tentanda perducant? Feruida nunc virtute opus est, & cogitationibus generosis. Nulla autem generosior cogitatio esse potest, quam velle pugnare pro patria. Hanc cogitationem nemo vtique non laudabit. Cur ergo aliquis me vituperet, si hoc belli Suedici, seu Gottici tempore, iubeam homines ita feruere, vt non solum pugnare pro Ecclesia & caelesti patria parati sint, sed etiam pro eadem fortiter occumbere concupiscant?

CAPVT XVI.

Qua absterreant, ne fortia illa exempla reipsa sequamur: & qua inuicent?

L
S Bern serm
2. de resurr.

Matth. 26. 41.

Iob. 10. 1.

ST ita, quod D. Bernardus ait: *Sermo viuus & efficax exemplum est operis facile persuadens, quod intendimus, dum factibile esse probat, quod suademus.* Quare haud ambigo, multos cum Martyrum vident exempla, videre se quoque beatos fore, si imitarentur. Verum spiritus quidem promptus est, caro autem infirma. Et numquid in eas iam calamitates deuenimus, vt multi mortem optent? Numquid Iob dixit: *Tudet animam meam*

vna